verstand te boven gaan tot op de bodem toe te onderzoeken. En verder wordt hier ook een ootmoed gevraagd, die altijd al wordt gevraagd, de ootmoed van het zich buigen onder en toetsen aan 't Woord van God; de ootmoed van de dagelijkse beproeving van onszelf, persoonlijk, en kerkelijk evengoed: leven we wel zoals de HERE 't van ons vraagt?

Ootmoed gevraagd. Ootmoed ten aanzien van de leidingen van God, ook als ze voor ons totaal onbegrijpelijk en verdrietend zijn.

En dan nemen we tegelijk iets voor de toekomst mee. Dan staan we ootmoedig — en daarom tegelijk ook geloofskrachtig — tegenover de voorzienige God, de God van art. 13, de God van Zondag 10, Die God, Die Prof. Schilder zo schoon beschreven heeft toen hij in zijn Catechismusverklaring over Hem zei: „Wij mógen de straat op, sans gêne (onbezorgd). Die Strassen frei, — wij zijn kinderen van Váder, en wij wéten, dat Hij heerlijk is. „Sans gêne", — wij steken het hoofd omhoog. Wij zullen d' eerkroon dragen. Geneer u maar niet, van zó'n God, die over de koestallen mestvliegen, en over Mitsraïms slagvelden tsé-tsé-vliegen uitblaast, en die verder al die vunzigheid maar laat gebeuren, hardop te zeggen: is mijn Vader niet prachtig?"

Ootmoed gevraagd. We hebben straks uit de Schrift gezien, dat dit ook betekent dat we leiden zullen een leven des Verbonds, dat we ons houden aan de geboden des HEREN, en dat ootmoed hetzelfde als de vreze des HEREN is.

In die betekenis komt 't woord in Zondag 34 voor, bij de belijdenis over 't eerste gebod. God gebiedt mij daarin, dat ik „in alle ootmoedigheid en lijdzaamheid mij Hem alleen onderwerpe".

Als wij die ootmoed, die onderwerping maar niet als een hard slavenjuk willen zien! 't Is immers onderwerping aan de HERE. Er wordt niet van ons gevraagd een buigen in slaafsheid, verslagenheid, in lijdelijkheid, niet het buigen van wie een machteloze onder tyrannieke wetten is. Gods geboden moeten we immers in 't licht van hun datering zien: „'k Ben de God. Die u uit het slavenhuis in vrijheid heb gezet." In het licht van de zondevergeving, van het genadewerk van God. 't Zijn de geboden van het Koninkrijk Gods, van het verloste leven, wetten die ons veilig bij dat nieuwe, dat verloste, willen bewaren.

En ziet, dit moet centraal in ons kerkelijke, zoals ook in ons persoonlijke leven staan. Dit moet en mag de duidelijke winst van de Vrijmaking der Kerken zijn. We hebben 't Woord van de vergeving der zonden weer herontdekt. Het is weer levendig geworden voor ons. En dat moet zo blijven.

Ik denk hier aan een opmerking, die Prof. Holwerda op een predikantenconferentie heeft gemaakt. 't Ging toen over allerlei vragen inzake wat de „doorgaande reformatie" aan eisen voor de prediking stelt. Toen moet hij gezegd hebben: „Predikt u maar de vergeving der zonden, stelt u die toch centraal!" En ik begrijp dat, geloof ik wel. Dat betekent in de eerste plaats wel dit, dat wij moeten oppassen voor de gedachte, dat wij met onze vreze des HEREN er wel komen, dat als wij maar goedreligieus leven en aan onze „godsdienstige verplichtingen" voldoen, we er wel zijn. En dat dus de oude trots van het „Wij, Calvinisten!" niet worden mag tot een „Wij, Vrijgemaakten!" alsof wij met onze „vroomheid" iets betekenen voor onze God, en God de HERE eigenlijk ons dankbaar moet zijn, en niet omgekeerd, wij dankbaar aan Hem, voor Zijn vergeving, dat tonende in een leven naar Zijn geboden. Want, zoals het er in de Dordtse Leerregels van de Verkiezing staat, zo geldt het ook van onze gehoorzaamheid aan 's HEREN wil: „wij moeten ons geenszins..... verhovaardigen, alsof wij onszelf uitgezonderd hadden." 't Is Gods vrije genade alleen.

En daarom moet in dit licht onze dankbaarheid staan. In 't licht der verlossing. En in dit licht moet ons worstelen staan om ons leven al meer te onderwerpen aan de geboden Gods. Wilt U het zo noemen: in dit licht moet alle „doorgaande reformatie" staan.

Dan zal 't ook niet zo licht met de verschillen die onder ons op dit punt er zijn, komen tot een ordinaire broedertwist. Dan ligt er een fundament onder. En dan is er, bij alle verschil van inzicht, een mogelijkheid tot broederlijk gesprek. Ootmoed is er dan, en ootmoed bindt ons dan samen.

Want als ootmoed en verootmoediging een buigen onder Gods zeğenrijke geboden is, dan heeft de „doorgaande reformatie" ook alles met „ootmoed" te maken. Dan betekent „ootmoedig" te zijn helemaal niet een: nu ik onder de indruk van mijn zonden en van Gods oordelen gekomen ben, valt er voor mij niets meer te doen. Ootmoedig zijn, dat is immers: in dankbaarheid voor de verlossing in Christus leven naar de wil van God. En dat houdt ook in: waar God ons nog mogelijkheden geeft, daar moeten we aan de slag.

Ik sprak zoëven over de onderlinge verhoudingen. Daar wil ik nog even apart bij stilstaan met U.

Want het is heel merkwaardig, dat op alle plaatsen waar de Statenvertaling in het Nieuwe Testament het woord „ootmoed" heeft staan, het gaat over de verhouding tot elkaar, 't dienen van elkaar.

Paulus zegt bij zijn afscheid van de Efeziërs, dat hij onder hen de Here met alle ootmoedigheid heeft gediend (Hand. 20 : 19). En hij vermaant hen, en de mensen van Filippi en Colosse, in zijn brieven, allemaal om ootmoedig tegenover elkaar te zijn (Ef. 4 : 2; Filip. 2 ; 3; Col. 3 : 12). En Petrus zegt ook al: weest elkaar onderdanig, en zijt met ootmoedigheid bekleed (1 Petr. 5 : 5).

En nu is het opvallend, dat hier hetzelfde woord staat dat in Psalm 18 voor de HERE wordt gebruikt, die „nederbuigende goedheid" van zo straks, de vergevensgezindheid bij God, die een mens groot maakt. Welnu, de vergevensgezindheid bij God, Gods nederbuigende goedheid moet de bron zijn voor onze ootmoedige, dienende houding tegenover elkaar.

En deze ootmoed wordt altijd van ons gevraagd. Dus ook vandaag, nu er — we zullen het niet ontkennen — zoveel moeilijkheden en verschillen onder ons zijn. Als we stuk voor stuk beven onder Gods Woord van nederbuigende goedheid, ach dan wordt het onder ons geen onverkwikkelijke zaak.

Dan worden we ook voorzichtig en wijs. Dan bedenken we ons meer dan eenmaal eer we een bepaald verschil gaan laten uitzoeken en „uitvechten" tot „in hoogster instantie" toe.

Er is vóór de Vrijmaking met het recht van appèl gesold, door allerlei kerkelijke vergaderingen die het hebben ontkracht. Maar we kunnen toch niet altijd aan de indruk ontkomen dat er ná de Vrijmaking niet in alle gevallen een wijs gebruik van wordt gemaakt, en dat er wel eens te gemakkelijk naar gegrepen wordt. En daarom meen ik dat dat citaat van Sietsma van zo straks ons wel wat heeft te zeggen: „dat in zeer vele gevallen behoorde te worden volstaan met een eerbiedig en ootmoedig protest en géén „recht" moest worden gezocht in de weg van appèl". Ootmoed gevraagd! Ik geloof, dat dit een vraag om ootmoed is, die duidelijk een concretisering is van de ootmoed,die de HERE altijd van ons vraagt, omdat Hij zonder die niemand wil aanzien. Want hier wordt de ootmoedigheid gevraagd, die in al die nieuwtestamentische Schriftplaatsen geboden wordt: 't dienen van elkaar op basis van de schuldvergevende, dienende liefde Gods.

En nu nog één van die oproepen van straks. Ootmoed gevraagd! Dat constateerden we ook in de kringen van de „gebedssamenkomsten voor hereniging". En de ootmoed die van daaruit geëist wordt, was die van de erkenning der gemeenschappelijke schuld.

Nu behoort schuldbelijden inderdaad ook tot de door de HERE gevraagde ootmoed. Dat is in ons Kerkboek ook heel duidelijk onder woorden gebracht. Ik noem U het allereerste formuliergebed daarin: „Een algemene belijdenis der zonden, een gebed des Zondags voor de predikatie, en op vast- en biddagen": „O eeuwige God en allergenadigste Vader, wij verootmoedigen onszelf uit de grond des harten voor Uw hoge majesteit, tegen welke wij zo menigmaal en zo gruwelijk gezondigd hebben". Ik wijs op het Doopsformulier, op de Belijdenisvragen, op het Avondmaalsformulier, waarin het woord „verootmoedigen" in één adem wordt gebruikt met de uitdrukking: zich vanwege zijn zonden mishagen. Om onze zonden hebben we heel ootmoedig te zijn. Dat element zit er ook in, in de ootmoed die bestaat in het buigen voor het Woord van God.

Maar nu concreet: is 't een oplossing, een stap tot „hereniging", wederzijds schuldbelijden omdat we in de dagen der Vrijmakingsnood elkaar niet genoeg hebben vastgehouden? Komt dat niet hierop neer in de grond van de zaak, dat we schuld belijden over het feit, dat we ons hebben vrijgemaakt? Is dat de door God gevraagde ootmoed? Is 't woord hier op zijn plaats? Ik meen van allerminst! Ik geloof, dat ootmoed bestaat uit dankbaarheid omdat God ons tot Vrijmaking heeft gebracht. „Uit het gevoel en de zekerheid van deze Verkiezing, nemen de kinderen Gods dagelijks meerder oorzaak om zichzelven voor God te verootmoedigen", zeggen onze Dordtse Leerregels. En dat woord valt te spreken van álle verkiezing door God, van álle-door-God-ergenstoe-verwaardigd-worden. We moeten dankbaar zijn, dat de HERE in die dagen Zijn wetten op de tafelen van onze harten geschreven heeft. We moeten daar klein onder worden telkens als we daarsan denken! En verder hebben we te bidden om trouw te mogen blijven, en te bidden ook dat nog meerderen trouw worden gemaakt.

Is dit hoogmoed? Allerminst. Niemand zal ontkennen, dat in de dagen van de Vrijmaking vele gebreken ons hebben aangekleefd. Maar is dat reden om de Vrijmaking te verloochenen? Die gebreken zijn er trouwens nóg in overvloed. En die moeten ons, om 't weer met de Dordtse Leerregels te zeggen: een oorzaak zijn om ons voor God te verootmoedigen (V, 2). Er zijn nog vele zonden uit zwakheid in ons. Zwakheid, dat betekent, dat we in alles de verlossing van Christus nog niet zien, en dat we nog niet helemaal van de verlossende krachten doortrokken zijn. Zulke gebreken zijn er nog genoeg. En we merken ze ook bij elkaar wel op. Als we elkaar daar maar in ontzien. D.w.z., als we nu maar niet met etiketjes gaan werken: jij bent niet goed Vrijgemaakt; of: jij bent te extreem! Want is het niet zwakheid vaak, is het nu werkelijk altijd een niet-willen, als de ander niet precies zo denkt als wij het doen?

Wel, als het zo is, dat zulke dingen uit zwakheid er zijn, en als er dus ootmoed is of komt, dan is er geen reden tot de wanhoop van: bij ons is 't ook al niets meer! Dan hebben de mensen die weglopen, die „teruggaan" of iets dergelijks, duidelijk ongelijk. Dan hoeven we ons helemaal niet te generen. En dan is 't helemaal niet tragisch, als er eens iets is. Als er maar is ootmoed, een ootmoedig wandelen voor onze God, als 't Evangelie der vrije genade maar in 't centrum blijft, levendig en klaar.

Ootmoed gevraagd! Van allerlei kant. Van binnenuit en van buitenaf.

Trouwens, ootmoed wordt altijd van ons gevraagd. Want God wil niemand aanzien dan die ootmoedig is. De HERE vraagt ootmoed van ons. En daarom moeten we aan sommige stemmen van vandaag gehoor geven. En mogen we dat wat andere oproepen aangaat tot geen enkele prijs.

De HERE vraagt immers ootmoed van ons!

En alleen met dié ootmoed komen we verder. Alleen als die ootmoed er is hebben we een belofte van zegen van God, waar we op kunnen pleiten. Spreuken 22 : 4: „Het loon van ootmoed — vreze des HEREN — is rijkdom, eer en leven". En Psalm 138:

„Hij slaat toch, schoon oneindig hoog,
Op hen het oog.
Die ned'rig knielen;
Maar ziet van ver met gramschap aan
De ijd'le waan
Der trotse zielen".

BEDE OM NOORDENWIND EN ZUIDENWIND

Ds J. DE WAARD.

Bange zorg vervult soms Uw hart, wanneer ge ziet op de grote crisis die het christendom in deze tijd doormaakt.

Daar is de, bij de dag toenemende, afwijking van de dienst des Heren, die zich niet alleen openbaart in afval en vijandschap, maar ook in het indringen van wereldse zondige practijken in de kerk en in het Christelijk gemeenschapsleven.

En waar de belangstelling voor God en Zijn dienst schijnbaar nog levendig is, daar bestrijdt en verbijt en vereet men elkaar en men vergeet blijkbaar het gebed om de Noordenwind en de Zuidenwind, dat is de bede om de kracht des Geestes, die de enige voorwaarde is voor de zuiverheid en de eenheid der kerk en voor alle christelijke levensopenbaring.

Die bede om Noordenwind en Zuidenwind vindt ge in Hooglied 4 : 16, waar ge leest: Ontwaakt, Noordenwind! en kom, gij Zuidenwind! Doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien. O, dat mijn Liefste tot Zijn hof kwame en ate zijn edele vruchten.

We hebben hier met beeldspraak te doen. En nu zal ik niet spreken over de verschillende beschouwingen die in de loop der eeuwen over „het Hooglied" naar voren zijn gebracht.

Maar hierover zijn alle verklaarders, die de Bijbel als Gods Woord aanvaarden het eens, dat in het Hooglied een zinnebeeldige schildering te zien is van de liefdesverhouding tussen Christus en Zijn gemeente.

Wij weten niet in hoeverre de persoon van Christus aan Salomo in meer of minder duidelijkheid voor ogen stond.

Maar dezelfde Heilige Geest die Salomo in staat stelde Psalm 72 te dichten, om in die Psalm te tekenen de heerlijkheid van Christus, heeft hem evenzeer bekwaamd om in het Hooglied af te malen de tere liefde tussen Christus en Zijn gemeente.

Die hoofdgedachte van het Hooglied: „Christus' liefde tot Zijn Bruid", vindt ge ook in Hooglied 4 : 16. Wie spreekt hier?

De Bruid, dat is dus de kerk.

En over wie spreekt ze?

Wel, over wie anders, dan over haar Bruidegom.

Hem wil ze verblijden en daarom wenst ze, dat haar hof vrucht zal dragen.

Maar zal dat gebeuren, dan moeten eerst de Noordenwind en de Zuidenwind haar hof doorwaaien. En daarom bidt zij.

Weet ge wel, wat er met die hof bedoeld wordt?

Die hof is niet iets van de Bruid, maar de Bruid zelf.

Dat blijkt duidelijk uit Hooglied 4 : 12, waar de Bruidegom zegt: Mijn Zuster, Bruid, gij zijt een besloten hof.

En nu de Bruid gehoord heeft, dat de Bruidegom haar een besloten hof noemt, nu neemt zij vrijmoedig die beeldspraak over.

Een **besloten** hof, een hof dus alleen toegankelijk voor de wettige eigenaar.

En nu zijn wij vandaag op onze Theologische Hogeschooldag saamgekomen om ons te bezinnen over onze Theol. Hogeschool en over ons kerkelijk leven, dat zo nauw met „onze School" verbonden is.

In het Hooglied wordt ons getekend de ideale verhouding tussen Christus en Zijn kerk.

Hier wordt ons gezegd hoe het moet zijn.

Een besloten hof moeten we zijn. Zijn we dat?

O zeker, wel in theorie. Wij willen Gereformeerde kerken zijn.

Wij laten niet toe en wij bannen uit, wie openlijk kind der wereld wil zijn.

In theorie zijn we een besloten hof.

Maar nu de practijk!

Is er binnen de omheining van ons kerkelijk leven nog niet al te veel wat er niet hoort?

Zijn er geen mensen die Christus en de wereld beide te vriend willen houden?

Kinderkens, zegt de apostel Johannes: bewaart uzelve van de afgoden, want anders zijt ge geen besloten hof.

En alleen als ge dat wilt zijn is de bede om Noordenwind en Zuidenwind u uit het hart gegrepen.

Hoe schoon is die beeldspraak van Noordenwind en Zuidenwind.

Want wanneer een hof bloeien zal in frisse schoonheid, o zeker! dan is er regen nodig en zonneschijn. Maar even onmisbaar is de adem van de wind.

Want ja, de wind breekt wel eens de bloemen en buigt wel eens de planten in de hof, maar diezelfde wind reinigt en zuivert ook.

En nu, de Geest is als de wind.

Beide brengen ze leven.

En waaien moeten de winden.

Niet de Oostenwind, want die is in het Oosten een verschroeiende wind.

En niet de Westenwind, want die vergezelt in het Oosterse land de winter.

Maar de Noordenwind is daar een zegen. Hij zuivert de lucht en weert de krankheden. Hij geeft niet slechts groei, maar gezonde groei.

Kom, gij Noordenwind; die bede past ook ons gedurig en ook vandaag ten opzichte van het leven van onze Theol. Hogeschol en het leven van onze kerken.

Want als de Geest niet komt om de lucht te zuiveren, dan gaat onze hof kwijnen.

Er ligt zo groot gevaar in vals conservatisme.

Gelijk de Oosterse plantenweelde in de hof zonder Noordenwind verkwijnen moet, omdat de frisheid van bewe-

ging niet aangebracht wordt, zo zal ook in de hof der kerk alles verschrompelen wanneer er geen frisheid komt door de Noordenwind des Geestes.

En nu laat God Zijn Noordenwind telkens weer opnieuw waaien omdat de hof altijd weer opnieuw moet worden verfrist. Maar **wij** moeten blijven bidden om die Noordenwind des Geestes.

Wij zijn Gereformeerd om al meer Gereformeerd te worden. Want als ook maar één ogenblik de voortdurende hervorming wegblijft, dan zijn we **in naam** Gereformeerde kerk.

Dan zijn we geen besloten hof, maar een besloten **ruimte.**

We moeten veel bidden om voortdurende zuivering, om een voortdurend komen van de Noordenwind des Geestes, opdat Hij wegwaaie de verstikkende, vergiftige dampen, die de groei der planten verhinderen.

Dit is echter niet genoeg.

Wij hebben ook de Zuidenwind nodig.

Want die Zuidenwind verschroeit niet en verzengt niet, maar geeft weldadige warmte.

Zo openen zich de knoppen en verspreiden zich de welriekende geuren.

Breng dit nu over op geestelijk gebied en ge verwondert u over de prachtige taal der Schrift.

Nee, de Schrift is nooit eenzijdig, gelijk wij mensen dat wel vaak zijn.

De Schrift vraagt niet alleen om de **koelheid** van de Noordenwind, maar ook om de **zoelheid** van de Zuidenwind.

Laten wij niet anders doen. Wie **alleen** de Noordenwind wil laten waaien vervalt in dode orthodoxie.

Wie **alleen** de Zuidenwind inroept, eindigt in valse, ziekelijke mystiek.

Wie met de Noordenwind dweept **zonder meer,** die roept telkens om zuiverheid in de leer, om klaarheid in de belijdenis, en die hebben we nodig.

Maar hij loopt gevaar te vergeten, dat we niet genoeg hebben aan zuivere beginselen, aan koele verstandelijkheid, maar dat er in het geestelijk leven ook behoefte is aan de warmte en de beweeglijkheid van een warm gemoed — dat is de gave van de Zuidenwind.

En wie **alleen** de Zuidenwind begeert, die vraagt slechts de warmte, het gevoel, de weekheid des gemoeds, de mystiek der ziel,

Maar hij vergeet, dat die warmte en die gemoedsbeweging telkens zuivering behoeft door de Noordenwind en zo verliest hij de kunst van onderscheiding.

Er zijn er die zweren bij zo zuiver mogelijk dogmatische formuleringen, maar die verlegen staan wanneer gij ze vraagt: Zeg mij nu eens wat God aan uw ziel deed en wat de ervaringen zijn van uw geestelijk leven.

Er zijn er ook, die weinig geven om zuiverheid in de leer en om afbakening van het kerkelijk leven en die alles wat zij ondervinden als geestelijk beschouwen, terwijl zij vergeten te vragen naar de toets der Schrift.

Vergeet het niet: gezondheid in denken, maar ook warmte in voelen moeten samengaan.

Dan zult ge misschien wel eens iets moeten verliezen dat u lief was, want de Noordenwind laat wel eens enkele blaadjes ter aarde vallen.

Maar weet ge welke?

Niet de levende bladeren, maar de verdorrende en dode.

Zo is het ook met Gods Woord, dat door de Heilige Geest altijd gebruikt wordt tot wasdom en opbloei van het geestelijk leven.

Wanneer de Heilige Geest u door het Woord Gods doet zien, dat er in uw tuin verkeerde dingen zijn of dode vormen, laat ze dan wegstormen door de Noordenwind van het Woord en staat de Geest niet tegen door eigendunkelijkheid.

Nogmaals: door Noordenwind en Zuidenwind kan de hof zó bevrucht worden, dat zijn specerijen uitvloeien.

En daarom moet er veel gebed zijn om de werking van Noordenwind en Zuidenwind voor professoren, studenten, voor predikanten en onszelf.

En dat we de Geest ruimte hebben te laten, dat spreekt vanzelf, maar toch wil ik er nog iets van zeggen.

Want de Bruid in het Hooglied wil, dat de Noordenwind en de Zuidenwind haar hof geheel doorwaaien mogen.

Ze moet gesloten zijn voor de vreemden, maar geopend voor de Geest.

Zie, wij kunnen ons ook onttrekken aan de werking van de Geest.

Dat kunnen wij doen door ons te verzetten tegen de geopenbaarde wil van God.

Dat kunnen we doen door twist en partijzucht.

Dat kunnen we ook doen door zelfingenomenheid en door al maar te zeggen: des **Heren** hof, des **Konings** hof, des Bruidegoms hof is **hier.**

Maar met die zelfingenomenheid staan we de veelzijdigheid van het werk des Geestes tegen en we lopen gevaar dat ons hof een woestenij wordt.

Maar als we de Geest ruimte laten, zodat **en** Noordenwind **en** Zuidenwind onze hof doorwaaien, wat is er dan een genade voor ons verwonderend oog.

Dat we een hof **zijn** dat is het **eerste** wonder, want we zijn het alleen door Gods verkiezende genade.

Dat de winden waaien en dat we een hof **blijven** en al meer worden door Gods bijblijvende genade, dat is het **tweede** wonder.

Ik ben wel eens bang, dat we het **wonder,** dat we hof zijn en blijven soms te veel vergeten.

De Bruid uit het Hooglied vergat dat niet.

Want zij begeerde, dat haar Liefste tot haar hof kwam.

Dat is geen wonder!

Want een hof heeft geen doel in zichzelf.

Gods goede gaven zijn er om genoten te worden.

En daarom verlangt ze, dat de Bruidegom komen zal.

Maar niet voordat de hof gereed is.

Niet voordat de specerijen uitvloeien.

Daarom BIDT ze om de werking van Noordenwind en Zuidenwind.

Maar dan ook kome de Liefste en geniete de hof Zijner vreugd.

Of die bede verhoord zal worden? Zeer zeker!

In de gemeente van Jezus Christus is nu reeds **in beginsel** de paradijstoestand aanwezig. Want daar gaat geen enkele vrucht van de hof onopgemerkt verloren.

De Koning merkt op uw gebed om vergeving van zonden, om vermeerdering van uw geloof, om kracht in uw strijd tegen de zonde.

Hij merkt op al de openbaringen van liefde, van ootmoed, van zachtmoedigheid, van barmhartigheid, van vergevingsgezindheid.

Maar eens zal Hij komen op zichtbare wijze,

En daarnaar is het dat de Bruid verlangt.

Wanneer de Bruid niet ijverig genoeg geweest zou zijn voor het bloeien van de hof, dan zou ze bang geweest zijn voor de komst van de Bruidegom.

Zo is het nog. Eigenlijk is er alleen sprake van waarachtig Christendom als er verlangen is naar de komst van Christus. En nu geloof ik, dat **ons** verlangen niet even sterk is als dat van de Bruid uit het Hooglied.

Hoe komt dat?

Ik meen dat het komt, omdat we ons te weinig inspannen om specerijen te doen uitvloeien.

Is er wel liefde, zoekende liefde genoeg jegens **allen,** die de verschijning van onze Here Jezus Christus liefhebben in onverderfelijkheid en jegens **allen,** die in het duister ronddolen zonder God en zonder hoop in hun leven?

Gelijk een hof geen bestaansrecht heeft in zichzelf, maar er is om de bezitter, zo is de kerk, de Bruid, er niet om zichzelf, maar alleen om de Christus, de Bruidegom.

Vergeten we dat, dan zijn we ondanks alle reformatie geen kerk, maar zijn we bezig kerkje te spelen.

Wij moeten niet maar tevreden zijn met levende planten te zijn, maar we moeten **geurende** planten zijn en vrucht voortbrengen, opdat de Liefste, als Hij tot Zijn hof komt, ze ete.

Laten we het toch geen dag, geen uur vergeten, dat Christus Zich wil verblijden in Zijn bloeiende hof en wil eten de vruchten uit Zijn hof en dat Hij daar **recht** op heeft.

Dat eten toch is de rechtvaardige beloning voor de honger Zijner ziel.

Eens heeft Hij gehongerd in de woestijn der verzoeking, gehongerd niet slechts naar het lichaam, maar gehongerd bovenal naar de geest.

En de Satan bood Hem edele vruchten uit zijn hof, maar Hij weigerde.

Eens heeft Hij gehongerd in Gethsemané: Kunt gij dan niet één uur met Mij waken?

Dat was de honger van Zijn ziel, die vroeg om ook maar één enkele vrucht van Zijn volk.

Hij vond ze niet.

En aan het kruis heeft Hij gehongerd, gehongerd naar God, maar God verliet Hem.

Zijn enige spijs was, dat Hij deed de wil des Vaders.

En daarom nu is het Zijn spijze, dat Zijn volk **doet** de wil van Hem.

Daarom mag Hij eten omdat Hij gehongerd heeft.

Zo worde Zijn spijze dan een eeuwig eten.

Als wij de vruchten van goede werken de Koning niet bieden, dan onthouden wij Hem Zijn welverdiende spijze.

Hij heeft recht op eten.

Straks komt Hij, straks **zal** Hij eten, want de Bruid weet het: mijn Liefste is mijn, maar **zij** zou Hem kunnen verliezen.

Maar ze weet meer: en ik ben Zijn, en **Hij** laat mij niet los, neen nooit!

Daarom is er zekerheid. Nu **weten** wij het, dat eens de vruchten op 's Konings dis zullen prijken uit Noord en Zuid, uit Oost en West.

Ja waarlijk, nu weten wij het:

Daar vaart langs heel de wereld,
Een woeste doodsorkaan,
De scheppingen der mensen,
Verrijzen en..... vergaan!

Maar de schepping Gods in de gemeente van Christus zal door de bruisende en onwederstandelijke levensadem van de Geest, door Noordenwind en Zuidenwind niet vergaan, doch verrijzen in eeuwige opgang, want..... Het Koninkrijk is des Heren.

Zo moge dan ook deze Theologische Hogeschooldag meewerken dat het gebed om Noordenwind en Zuidenwind al krachtiger opga en het gebed, dat de Liefste haastelijk tot Zijn hof kome, om te eten zijn edele vruchten.

WOORD-TRADITIE CONTRA TRADITIONALISME

Ds M. J. C. BLOK.

Broeders en zusters,

Het zal niemand verwonderen, dat het woord, op deze Schooldag gesproken, teruggrijpen wil op de arbeid, het leven en sterven van onze beide hooglararen Schilder en Holwerda. Wij kunnen deze profeten Gods nu eenmaal niet kwijt raken uit onze gedachten en zeker op een dag als deze niet.

Daarom belijden we vandaag ons geloof in Jezus Christus, Die in deze wereld Zijn strijd voert, Zijn fronten trekt, Zijn soldaten oproept en inzet aan het front, Zijn leger laat optrekken naar de dag der dagen, en ook Zijn knechten aflost hier naar Zijn welbehagen. Dat doet Christus. En de Geest van Christus heeft ook Schilder en Holwerda toegerust, gemaakt tot helden om te strijden de oorlogen des Heren. Hij heeft deze kerkknechten ingezet en we hebben hen gezien in hun militaire dienst, in hun ambtelijke strijd vóór Woordtraditie en contra Traditionalisme.

Maar als dat waar is, mag ons denken zich ook vandaag niet vastzetten op hen. Het ging hun en gaat ons om de strijd des Heren. Hij zet in, lost af, situaties wisselen, maar de strijd blijft alle eeuwen door dezelfde: de éne strijd onder de éne Meester tegen de éne vijand, op de éne weg der kerk van alpha naar omega. De strijd om kerk te zijn, en te blijven, om te volharden in de leer van apostelen en profeten, verwerpende alle dingen, die daartegen zijn, houdende Jezus Christus voor het enige Hoofd.

Deze strijd hebben zij gestreden, hebben wij te strijden al meer, in trouwe binding aan het ganse Woord. Anders zijn we weg en is de School verloren.

Het komt er daarom op aan, dat we ter harte nemen het woord van Christus, gesproken in de tempel, in Zijn laatste publieke tempelrede: ge zult u ook geen meesters laten noemen, want één is uw Meester, de Christus. Ge ziet hier de Heiland bezig een weg te maken voor Zijn kerk, nu Hij ze kopen gaat met bloed. En Hij wil ook voor de toekomst het leven der kerk gezond houden en zuiver.

En nu weet ge wel: de Schriftgeleerden en Farizeën waren gesteld op mooie titels: vader, meester, rabbi. En waarom waren ze dat? Was dat nu alleen maar eerzucht, ijdelheid? Welneen, we zouden ons in de doelstellingen van deze taaie secte wel radicaal vergissen, als we de kwestie zo stelden. Deze secte heeft ook haar martelaren gehad, fanatiekelingen en zeloten, en ze was heus heel wat gevaarlijker voor de kerk dan een groepje van alleen-maar-eerzuchtigen ooit in de wereld zijn kan.

Die naam rabbi en meester was document van hun **schoolvorming.** Zij zijn de leraars, vakmensen, leidslieden der kerk en de schare, die de wet niet kent, is vervloekt. Deze mensen zitten op de stoel van Mozes, en daar zegt de Heiland geen kwaad van. Integendeel: Hij erkent hun gezag en beveelt: doet alles wat ze u zeggen, d.w.z., waar ze u binden aan Mozes' wet, daar zijt ge gebonden.

Als ze nu maar alleen gebonden hadden aan deze wet; maar nu komt daarbij en daar overheen de traditie, de inzettingen der ouden, want de Schrift was toch eigenlijk zelf weer onvoldoende. En u weet: door hun inzettingen hebben ze Gods gebod krachteloos gemaakt, en aldus het kerkvolk weggetrokken van Mozes en de wet als tuchtmeester tot Christus. Het is weer geworden gebod op gebod; ze binden lasten, die zwaar en kwalijk zijn om te dragen, de mensen worden doodmoe en ze zijn het gezicht op Christus kwijt geraakt. En daarom is het Mozes, die deze kerkvorsten verklaagt. Want als ze Mozes **geloofden,** ze zouden ook de Christus geloven. Maar nu hebben ze zich vastgebeten in de traditie en in dat systeem hebben ook deze eretitels hun plaats gekregen: vader, meester, rabbi.

Is dan Christus tegen de traditie? Allerminst; maar ze krijgt bij Hem geen kans om een toren van Babel te bouwen. En nu weet Hij wel: dit betekent Mijn kruis. Wie aan de heilige huisjes raakt in de kerk, is een kind des doods, juist dáár. Maar Hij wil niet anders, het gaat om de kerk. En ze zullen Hem de mond wel stoppen, omdat de hele wereld **Hem** achterna gaat, maar Hij looft eerlang God in een grote schaar.

En omdat Christus met eigen ogen ziet, dat dit traditionalisme betekent 't eind van de kerk, zegt Hij: laat u geen leidslieden noemen. Al zulken worden hier bij voorbaat gevonnist als **antichristen.**

Maar de kerk heeft deze waarschuwing niet ter harte genomen, het vonnis niet geloofd. Rome heeft de genoegzaamheid der Heilige Schrift uitdrukkelijk geloochend en de traditie gemaakt tot een zelfstandige openbaringsbron náást de Schrift en zo is Rome gekomen tot de leer van het vagevuur, de zeven sacramenten, de onbevlekte ontvangenis en hemelvaart van Maria enz. En zo is metterdaad ook hier de Schrift krachteloos gemaakt, de algemene Bisschop van de kerk verloochend en de onfeilbare paus, die genoemd wil worden vader, meester en rabbi, op de troon gezet, de mondige christenheid tot leken gedegradeerd. Maar Jezus Christus heeft Rome gevonnist.

Ook in de Hervormde kerk viert het traditionalisme hoogtij en dan denk ik b.v. aan wat prof. Schilder dienaangaande geschreven heeft in zijn prachtige brochure: ons aller Moeder. Want men zegt: **wij** zijn de kerk der Reformatie, planting van Gods eigen hand. En daarom, blijf onder alle omstandigheden trouw aan dit gegeven instituut. Hier wordt nóg gepreekt, de sacramenten worden nóg bediend, God heeft ons niet verlaten en dus blijf trouw aan de vaderlandse kerk.

U ziet wel, dat men door zó te spreken zijn uitgangspunt heeft gekozen niet in het Woord, de roeping, maar in 't historisch-gewordene, dat practisch onaantastbaar is gemaakt. Ook zo is het gebod krachteloos gemaakt, de tucht naar het Woord verworpen.

En ook in de gebonden kerken is het Woord Gods door menseninzettingen overwoekerd. Dat begon al in 1936, toen de Generale Synode een commissie benoemde, die tot opdracht kreeg opvattingen te toetsen, „welke van de tot nog toe gangbare leringen afwijken". Moesten die „afwijkende" opvattingen wèl